

Vergaderjaar 2025–2026

36 643 (R2202)

Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart

C

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 13 maart 2026

Graag bedank ik de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de schriftelijke inbreng bij het voorstel van rijkswet, houdende wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. De leden van de BBB-fractie hebben enkele vragen gesteld over de impact voor gemeenten, de Friese taal en opslag van gegevens. In deze nota naar aanleiding van het verslag beantwoord ik de door de leden van de BBB-fractie gestelde vragen.

1. Impactanalyse

Waarom is er niet voor gekozen om een impactanalyse te maken van deze wet terwijl de VNG daar in de internetconsultatie specifiek om heeft verzocht vanwege de gevolgen die het (de beide) wetsvoorstel(len)¹ hebben voor gemeenten, zowel in organisatorische, technische als financiële zin? In de toelichting bij beide wetsvoorstellen wordt slechts beperkt op deze gevolgen ingegaan, waardoor de impact van de nieuwe regelgeving voor gemeenten niet duidelijk is? Is de regering bereid alsnog een impact analyse te doen?

De impact voor gemeenten wordt als zeer laag ingeschat. Graag wil ik vooropstellen dat de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart (NIK) uit de Paspoortwet vooral een juridisch-technische operatie is. Inhoudelijke wijzigingen in het aanvraag- en uitgifteproces zijn niet beoogd.

Naar aanleiding van de opmerking van VNG in de consultatiefase van het wetsvoorstel zijn de gevolgen van het wetsvoorstel, mede door de VNG, nader onderzocht. VNG heeft aangegeven de conclusie te delen dat de gevolgen voor gemeenten beperkt zullen zijn.² De benodigde technische aanpassingen in de systemen zullen door de leverancier in opdracht van

¹ 36 643 (R2202) (Ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart) en 36 644 (Wet op de Nederlandse identiteitskaart).

² Zie ook Kamerstukken II 2024/25, 36 643 (R2202), nr. 7, p. 3.

de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens worden uitgevoerd. Voor gemeenten levert dit geen extra uitvoeringslasten op.

Omdat de gevolgen voor gemeenten beperkt zijn, is de verwachting dat gemeenten weinig tot geen extra kosten zullen maken als gevolg van het wetsvoorstel. Gemeenten en andere uitgevende instanties zijn al geconsulteerd over het wetsvoorstel, en worden voorafgaand aan de inwerkingtreding nogmaals geïnformeerd.

Gemeenten en andere uitgevende instanties zullen wel zelf hun eigen interne en externe communicatie, zoals handboeken, opleidingsdocumenten of website, moeten aanpassen voor zover deze verwijzen naar de Paspoortwet. Voor de NIK zal dan voortaan ook naar de Wet op de Nederlandse identiteitskaart moeten worden verwezen.

Een ander gevolg is dat gemeenten en openbare lichamen voortaan hun lokale belastingverordeningen, voor zover het gaat om het heffen van rechten voor het verrichten van handelingen ten behoeve van de aanvraag van een NIK, moeten baseren op de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. In artikel II van het onderliggende wetsvoorstel is geregeld dat reeds vastgestelde gemeentelijke belastingverordeningen of eilandverordeningen geldig blijven en na inwerkingtreding van het wetsvoorstel ook berusten op de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. Aan de maximumtarieven voor de NIK's verandert ook niets ten opzichte van de huidige tarieven in het Besluit paspoortgelden. Het enige gevolg voor gemeenten en openbare lichamen is dus dat bij de eerstvolgende vaststelling van belastingverordeningen voor de NIK moet worden verwezen naar de Wet op de Nederlandse identiteitskaart.

2. Friese taal

Is de regering het eens met de leden van de BBB-fractie dat is afgesproken dat het Fries gelijkwaardig is aan het Nederlands? Wat is de status van de beloofde onderzoek naar het Fries op het paspoort? Kunnen de uitslagen van dit onderzoek ook gedeeld worden met de Eerste Kamer? Zijn er andere landen waar dit al mogelijk is? Zo ja, waarom is er dan voor gekozen eerst een onderzoek te doen terwijl ook gedeputeerde staten van Fryslân heeft aangegeven hier helemaal achter te staan?

In Nederland is de Friese taal beschermd als officiële taal via de Wet gebruik Friese taal³ en onder deel III van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden.⁴

De Tweede Kamer heeft in maart 2024 in een motie van het lid Tuinman (BBB) c.s.⁵ verzocht om het opnemen van Fries op de identiteitskaart. Naar aanleiding van deze motie is in de Bestuursafpraak Friese taal en cultuur (BFTK) toegezegd om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het Fries op te nemen op het paspoort en de identiteitskaart. Er is gekozen om eerst een onderzoek te doen, omdat dit gebruikelijk is bij wijzigingen in de modellen van het paspoort en de identiteitskaart. Het onderzoek is inmiddels afgerond. Mijn ambtsvoorganger heeft hierover de Tweede Kamer eind vorig jaar geïnformeerd.⁶

³ In de Wet gebruik Friese taal is vastgelegd dat de officiële talen in de provincie Fryslân zijn het Nederlands en het Fries.

⁴ Dit betekent bescherming op de gebieden onderwijs, cultuur, media, bestuur, rechtspraak, sociaaleconomisch leven en internationale samenwerking.

⁵ Kamerstukken II 2024/25, 36 410 VII, nr. 101.

⁶ Kamerstukken II 2025/26, 26 643, nr. 1450, p. 13.

Ik begrijp het belang van zichtbaarheid van het Fries in het maatschappelijk verkeer en de wens van de Tweede Kamer en de gedeputeerde staten van Fryslân om het Fries ook zichtbaar te maken op identiteitsdocumenten. In de Kamerbrief is gemotiveerd uiteengezet dat de motie niet uitvoerbaar is. Nederland is op grond van EU-verordeningen gebonden aan standaarden van de Internationale Burgerluchtvaart Organisatie (ICAO). Volgens die standaarden kunnen alleen officiële landstalen op reisdocumenten worden opgenomen, met een vertaling in het Engels, Frans en/of Spaans. Fries is een erkende regionale taal, maar geen officiële landstaal van Nederland. Uit het onderzoek is gebleken dat het niet mogelijk om het Fries op te nemen op de identiteitskaart of het paspoort.

Uit het onderzoek bleek tevens dat geen enkel ander EU-land een regionale taal vermeldt op het paspoort of identiteitskaart. Voor zover er verschillende talen op staan, gaat het om officiële landstalen. Zo vermeldt het Finse paspoort zowel Fins als Zweeds, omdat beide talen officiële talen van Finland zijn.

3. Opslag

Er wordt gewaarschuwd dat centrale opslag van biometrische gegevens cybercriminelen en terroristen zal aantrekken. Waarom kiest de regering niet voor decentrale opslag op gemeentelijk niveau om de veiligheid van onze inwoners optimaal te waarborgen?

De opslag van biometrische gegevens van burgers (gezichtsopname, handtekening en tijdelijke opslag vingerafdrukken) vindt op dit moment decentraal plaats. Elke instantie die reisdocumenten uitgeeft, heeft een eigen lokale opslag waarin deze gegevens worden bewaard. In het kader van *lifecycle management* van deze lokale systemen is inmiddels begonnen aan het bouwen van een gecompartmenteerde dataopslag waarmee gegevens beter kunnen worden beheerd en veiliger tussen de uitgevende instanties kunnen worden uitgewisseld dan nu het geval is bij lokale opslag. Data worden dan per uitgevende instantie gescheiden opgeslagen.

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) waarschuwt voor situaties waarin de gegevens op de identiteitskaart (zoals geslacht) niet meer kloppen met de Basisregistratie Personen (BRP), wat tot problemen kan leiden in het buitenland. Waarom is niet gekozen voor een overgangsregeling voor deze specifieke groep? Hoe wil de regering dit praktische probleem gaan voorkomen?

Met voorliggend wetsvoorstel verandert niets aan de vermelding van gegevens op de NIK (zoals het geslacht) of de gegevens in de BRP.

Van een inconsistentie tussen de gegevens vermeld op de NIK en in de BRP – die potentieel tot problemen in het buitenland zou kunnen leiden – is geen sprake.⁷

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van der Burg

⁷ Wellicht doelen de leden op de opmerkingen van de NVVB bij de consultatieversie van het samenhangende wetsvoorstel Wet op de NIK. Dit voorstel is na de consultatie nog gewijzigd. Op de opmerkingen van NVVB is ingegaan in de memorie van toelichting bij dat wetsvoorstel. Zie hiervoor Kamerstukken II, 2024/25, 36 644, nr. 3, p. 28.